



## Vägledande ställningstagande om distribution av valsedlar

Valmyndigheten har det övergripande ansvaret för frågor om val. Myndighetens ställningstaganden, som ger vägledning till valadministrationen, innehåller en redogörelse för myndighetens uppfattning i rättsliga frågor.

### Sammanfattning

Vallagen delar upp ansvaret för hur valsedlar ska distribueras till röstmottagningsställen mellan valnämnden och partierna. Om valnämnden väljer att ta på sig ett ansvar för distribution av valsedlar, utöver den distribution nämnden ansvarar för enligt vallagen, ska samtliga deltagande partier behandlas lika.

Valnämnden ska informera om vid vilken sista tidpunkt partierna ska avlämna sina valsedlar och var det ska ske samt upplysa om att partierna har rätt att själva lämna sina valsedlar till röstmottagningsställe.

### Gällande rätt m.m.

I anslutning till ett röstmottagningsställe ska det ordnas en lämplig avskärmad plats där valsedlar kan läggas ut och där väljarna kan ta sina valsedlar. (8 kap. 2 § första stycket vallagen (2005:837))

På denna plats ska väljarna ha tillgång till valsedlar med enbart valbeteckning, valsedlar med parti- och valbeteckning för val till riksdagen samt region- och kommunfullmäktige. Bestämmelsen gäller för de partier som vid något av de två senaste riksdagsvalen har fått mer än 1 procent av rösterna i hela landet och för de partier som för val till region- och kommunfullmäktige redan är representerade där.

Gällande valet till Europaparlamentet ska väljarna ha tillgång till valsedlar med parti- och valbeteckning för varje parti som vid något av de två senaste valen till Europaparlamentet har fått mer än 1 procent av rösterna i hela landet eller valsedlar med parti- och valbeteckning samt uppgifter om kandidater om ett sådant parti deltar med endast en valsedel.

De partier som deltar i valen ska också kunna ge väljarna tillgång till sina valsedlar. Den utläggning som sker genom valnämndens försorg sker bara under förutsättning att partiet har gjort en begäran om det. (8 kap. 2 § andra och fjärde styckena vallagen )

Partierna är själva ansvariga för distributionen av de valsedlar som inte distribueras av valnämnderna. I förarbeten till vallagen anges att det kan vara förenat med vissa risker, såsom svårigheter med förvarings- och lagringsutrymmen, att lägga ett större ansvar för distributionen på valnämnderna eller utlandsmyndigheterna. Partierna har alltså att svara för att leverera valsedlar i den mängd som förväntas gå åt vid röstmottagningen. Partierna får lämna in sina



valsedlar till val- och röstningslokalerna, t.ex. på en på förhand anvisad plats. (Prop. 2021/22:52 Förstärkt skydd för väljare vid röstmottagning s. 19 och 64)

Valprövningsnämnden har i ett avgörande konstaterat att det innebar en avvikelse från föreskriven ordning att ett antal kommuner vid valen 2022 erbjöd distribution av namnvalsedlar för endast vissa partier. Om en kommun beslutar att erbjuda distribution av valsedlar utöver vallagens krav är det ett frivilligt åtagande. Kommunen måste i sådant fall säkerställa att alla deltagande partier i kommunen behandlas likvärdigt. (VPN 209-2022)

## Bedömning

Vid val till riksdag, region- och kommunfullmäktige ansvarar samtliga partier för distribution av sina namnvalsedlar. De partier som inte har rätt att få valsedlar upptryckta och utlagda ansvarar även för distribution av sina partivalsedlar. Vid val till Europaparlamentet låter partier normalt sett endast trycka namnvalsedlar. De partier som har rätt att få valsedlar upptryckta och utlagda om de begär det ansvarar bara för distribution av sina namnvalsedlar under förutsättning att de deltar med både parti- och namnvalsedlar. De partier som inte har rätt till upptryckning och utläggning ansvarar för distribution av sina namnvalsedlar eller, i förekommande fall, partivalsedlar.

Om valnämnden väljer att ta på sig ett ansvar för distribution av valsedlar utöver vallagens krav är det ett frivilligt åtagande. I sådana fall ska samtliga deltagande partier ska behandlas lika.

Valmyndigheten anser att valnämnden vid ett sådant beslut särskilt bör beakta att vissa partier beställer sina valsedlar sent. Valnämnden bör i information tydligt ange vid vilken sista tidpunkt partierna ska lämna in sina valsedlar och på vilken plats det ska ske. Valnämnden bör vidare upplysa om att partierna har rätt att själva lämna sina valsedlar till röstmottagningsställe och hur det ska ske. Nämnden bör även upplysa partierna om att det är partierna som ansvarar för att avgöra hur stort antal valsedlar som ska lämnas till respektive lokal och om avlämning ska ske vid flera tillfällen.

Detta ställningstagande har beslutats av Valmyndighetens nämnd.